

Medlemsbrev första halvåret 2025

I detta medlemsbrev sammanfattar vi KLYS arbete och aktiviteter under första halvåret 2025.

Du hittar KLYS senaste yttranden och skrivelser samt annat läsvärt på vår webb. Vi gör också löpande uppdateringar på KLYS Facebooksida och våra LinkedIn- och Instagramkonton. Där finns aktuell information, nyheter och kommentarer från KLYS. Följ oss gärna där!

Trevlig läsning!

KLYS ORGANISATION

NY ORDFÖRANDE FÖR KLYS

Vid årsmötet den 21 maj valdes skådespelaren, regissören och teaterchefen Fransesca Quartey enhälligt till ny ordförande för KLYS. Hon efterträder författaren och låtskrivaren Mårten Sandén, som har varit KLYS ordförande sedan 2023.

Fransesca Quartey har mer än 30 års erfarenhet från kulturlivet, som skådespelare, regissör och mellan 2013 och 2022 som VD för Västerbottensteatern. Genom flera offentliga uppdrag har hon bidragit med både bred och djup kunskap om kulturlivets ekosystem och kulturskarpares villkor, inte minst som ledamot i Konstnärsnämndens styrelse, där hon suttit mellan 2020 och 2025. Fransesca tillträder ordförandeposten i KLYS i en spännande och utmanande tid för landets kulturskarpare. Hon kommer att vara med och forma KLYS nya kultur- och mediepolitiska strategi som snart ska sjösättas inför kommande valår.

FÖRÄNDRING AV KOORDINATORSTJÄNSTEN

Under hösten delades koordinatortjänsten, som tidigare varit på heltid, upp i två halvtidstjänster: en **verksamhetskoordinator** med ansvar för ekonomi-hantering och administration för arbetsutskott och nämnd, och en **kommunikationskoordinator** med fokus på kommunikation och kulturpolitiska frågor. Den här modellen permanentades i februari då både Linnea Gawell och Sara Karkkonen anställdes tills vidare som verksamhets- respektive kommunikationskoordinator.

NATIONELL KULTUR- OCH MEDIEPOLITIK

DEN STATLIGA KULTURPOLITIKEN

Regeringens kulturbudget för 2025 innebär i praktiken nedskärningar inom nästan alla konstområden, då de flesta anslag ligger kvar på samma nivå som för 2024 och inte har räknats upp i takt med kostnads- och löneutvecklingen.

KLYS har därför under våren arbetat med en **ny kultur- och mediepolitisk strategi** som ska antas av KLYS arbetsutskott inom kort. Planen är bland annat att ta fram ett nytt kultur- och mediepolitiskt program inför nästa val.

Ett viktigt samarbete för kulturpolitisk kraftsamling i syfte att upprätthålla och stärka den statliga kulturbudgeten är **Koalition för kulturdebatt**, inom vilken KLYS deltagit i en rad kulturpolitiska seminarier och debatter det senaste året. På Folk och Kultur i februari deltog KLYS ordförande Mårten Sandén i ett samtal som tog avstamp i Koalitionens antologi *Kulturpolitiken och verkligheten*, där han bidragit med ett avsnitt om kulturskarparnas verklighet.

KLYS har under början av året fortsatt att träffa riksdagspartierna. I januari träffade vi Kristdemokraterna (Roland Utbult, riksdagens kulturutskott, och Nike Örbrink, Stockholms stad) för att bland annat diskutera deras nya kulturpolitiska program. I mars hade vi ett möte med Moderaterna (Peter Ollen, riksdagens kulturutskott, med politisk sekreterare) för att diskutera kulturskarparnas villkor och Moderaternas och regeringens prioriteringar. När ny ordförande är på plats kommer KLYS att gå vidare och träffa övriga partier i riksdagen. Möten med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ägde rum i höstas.

SAMMANSLAGNING AV MYNDIGHETER

I höstas lyckades KLYS **avstyra** den planerade sammanläggningen av Konstnärsnämnden och Kulturrådet. Det var en stor framgång för KLYS, som ägnat mycket arbete åt att stoppa regeringens planer.

I vintras kom ett nytt förslag till sammanläggning på remiss till KLYS, nämligen en **sammanläggning av Moderna museet, ArkDes och Statens konstråd**. Även denna sammanläggning har avstyrkts av KLYS och bild- och formorganisationerna.

PUBLIC SERVICE-PROPOSITIONEN

I höstas lämnade KLYS sitt yttrande över public service-kommitténs slutbetänkande. KLYS avstyrkte kraftfullt den snåla medelstillelningen som inte är tillräcklig för att bolagen ska kunna leva upp till de föreslagna sändningsvillkoren.

I februari gjorde KLYS ett **uttalande riktat mot regeringen med rubriken Stryp inte public service**, för att ytterligare försöka påverka förslaget till medelstillelning inför offentliggörandet av lagrådsremissen och propositionen till riksdagen. I propositionen har regeringen tyvärr valt att gå vidare med majoritetens förslag, varför public service-bolagen kommer ha tuffa år framför sig. Detta kommer drabba både programproduktion, uppdragstillfällen och upphovsrättsersättningar till kulturskapare.

FILMUTREDNINGEN

I början av mars presenterade filmutredningen sitt betänkande *Publiken i fokus* (SOU 2025:24). Utredningen föreslår en rad satsningar på svensk filmproduktion, bland annat en **ny streamingavgift med stöd av EU:s AVMS-direktiv**, som innebär att streamingtjänsterna ska bidra med 1,5 % av omsättningen i Sverige till en ny filmfond för svensk filmproduktion. Införandet av en sådan avgift har drivits av KLYS och filmorganisationerna i många år och kan nu äntligen bli verklighet.

Utredningen har remitterats till KLYS och yttrande ska inlämnas senast den 26 juni. KLYS medienätverk samlas för möte den 23 maj för att samordna ett svar.

UPPHOVSRÄTT OCH YTTRANDEFRIHET

KLYS ARBETE MED AI-FRÅGOR

KLYS har inför 2025 **uppdaterat sin AI-strategi** och kunnat fortsätta satsningen på AI-frågor med fortsatt stöd av särskilda medel från kulturskapsorganisationerna. En förändring är att AI-juristgruppen har aktiverats mer för upphovsrättsfrågorna och att AI-arbetsgruppen har renodlats för frågor av policy-, påverkans- och kommunikationskaraktär. Grupperna träffas cirka en gång i månaden och minnesanteckningar från samtliga AI-arbetsgruppsmöten finns tillgängliga hos KLYS kansli. KLYS upphovsrättskonsult Thorbjörn Öström har fått förlängt uppdrag under hela 2025.

Fokus för vårens arbete har varit att **ta fram egna rekommendationer** när det gäller användning av generativ AI hos professionella verksamheter, som företag, organisationer och offentliga aktörer. Rekommendationerna har sin utgångspunkt i Myndigheten för digital förvaltnings och Integritetsskyddsmyndighetens riktlinjer för offentliga aktörer som offentliggjordes i januari, och avser att komplettera och tydliggöra dem utifrån ett kulturskapsperspektiv. Det övergripande syftet med KLYS rekommendationer är att skapa medvetenhet kring och värna det mänskliga konstnärliga skapandet samt upphovsrätten.

Lansering av KLYS AI-rekommendationer kommer att ske i Almedalen **onsdagen den 25 juni kl 13.00-13.45** i TCO-landet på Strandgatan i Visby.

Ett annat fokusområde för KLYS är den **kartläggning av möjliga vägar framåt för licensiering och ersättningsmodeller** när det gäller den träning på upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer som sker vid utveckling av generativ AI. Arbetet med kartläggningen påbörjades under hösten och nyligen har **ett frågeformulär** i ämnet skickats till kulturskapsorganisationerna för att KLYS ska få en bättre bild av var de står i dessa frågor.

Under våren har KLYS också träffat olika AI-aktörer, bland annat företrädare för WASP, för Myndigheten för digital förvaltning, för AI Sweden och för TechSverige. KLYS har också haft ett möte med den pågående utredningen om att anpassa svensk rätt till AI-förordningen.

Vi bevakar AI-frågan på EU-nivå, inte minst arbetet med en **AI Code of Conduct (uppförandekod)**, kopplad till EU:s AI-förordning, vars fjärde version nyligen presenterats av EU-kommissionen. Denna version är om möjligt ännu sämre ur ett upphovsrättsinnehavarsperspektiv än de tidigare. Därför driver nu kulturskaps-

organisationer inom EU att upphovsrätten helt bör lyftas ur uppförandekoden. KLYS stödjer en sådan lösning.

Den 4 mars var det nytt **referensgruppsmöte om AI och upphovsrätt på justitiedepartementet**, som handlade om uppförandekoden, där KLYS verksamhetschef framförde de problem vi ser för kulturskaparnas räkning med den utformning som uppförandekoden kommit att få.

Just nu pågår också arbete i KLYS med remissvar över **AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)**, som innehåller 75 förslag till hur regeringen bör arbeta för att främja AI-utvecklingen i Sverige. Bland förslagen finns två som handlar om upphovsrätt och generativ AI, med särskild inriktning på språkmodeller. Yttrandet ska vara inlämnat den 4 juni.

PRIVATKOPIERINGERSÄTTNINGEN

I april yttrade sig KLYS tillsammans med Copyswede över en promemoria från justitiedepartementet med förslag till ändrade regler för privatkopieringsersättning. Ändringen är föranledd av en EU-dom som innebär att PKE måste börja betalas ut till rättighetshavare i andra länder, även om de inte har motsvarande ersättningsordning där. Detta påverkar ersättningarna till svenska rättighetshavare.

En lagrådsremiss och proposition om ett nytt PKE-system i Sverige väntas presenteras under året.

REGERINGENS STRATEGI FÖR FÖRETAG INOM KULTURELLA OCH KREATIVA BRANSCHER (KKB)

Som ett led i att förverkliga regeringens KKB-strategi har **Konstnärsnämnden fått ett uppdrag** om upphovsrättens betydelse för konstnärers företagande och att öka kunskaperna om detta. Konstnärsnämnden har därför under våren bjudit in till dialogmöten med KLYS och kulturskapsorganisationerna, för arbetet med uppdraget.

Regeringen har under våren också tillsatt en **interdepartemental arbetsgrupp för immaterialrättsfrågor** som omfattar tio departement. Arbetsgruppen ska ta ett samlat grepp om immaterialrätten och arbeta fram en strategi/handlingsplan för hur den ska hanteras på statlig nivå och vilka prioriteringar som bör göras.

KLYS träffade i april **Patent- och registreringsverkets nya generaldirektör Anna Järfelt** för att diskutera upphovsrättens ställning och framtid inom myndigheten, mot bakgrund av att det informationsspridande och kunskapshöjande uppdraget när det gäller upphovsrätt begränsats inom myndigheten.

Ett annat uppdrag inom ramen för regeringens KKB-strategi är **framtagande av statistik** om branschen från Kreativ sektor. Den presenterades i april och KLYS bjöd in Kreativ Sektor för en genomgång av statistiken i början av maj. Enligt statistiken omsätter sektorn cirka 650 miljarder kronor per år.

YTTRANDEFRIHETSFRÅGOR

Kommittén Demokratins röstbärare bildades förra våren och utgör ett samarbete mellan akademiker, journalister och kulturskapare i yttrandefrihetsfrågor. Den 20 mars ägde det **första årsmötet** i kommittén rum. KLYS verksamhetschef sitter i kommitténs valberedning och vid årsmötet valdes nya ledamöter in i presidiet. Från Journalistförbundet/KLYS finns Tove Carlén, jurist, kvar som ledamot även för kommande år.

Årsmötet följdes av två spännande panelsamtal; ett om hur yttrandefriheten påverkas i ljuset av det nya säkerhetspolitiska läget och ett om hur Trump-administrationen i USA påverkar yttrandefriheten för de aktuella yrkesgrupperna i USA, men också internationellt.

ARBETSMARKNAD, SOCIAL TRYGGHET OCH SKATTER

SOCIAL TRYGGHET

Det är nu snart ett och ett halvt år sedan KLYS lämnade sitt yttrande över utredningen **Ett trygghetssystem för alla (SOU 2023:30)**, som lade förslag till hur sjukförsäkringen kan anpassas till frilansares villkor. Utredningen innehåller lösningar på många av de frågor som KLYS länge drivit, till exempel en mer rättvis sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för kombinatorer samt SGI för stipendier, vilket innebär att frilansande kulturskapare nu äntligen kan få en bättre social trygghet.

KLYS träffade statssekreteraren vid socialdepartementet strax efter remissperioden, för att framföra vikten av att regeringen går vidare och förverkligar de viktiga förslagen i utredningen. Vi har också lyft frågan i samband med regeringens KKB-strategi.

Enligt uppgifter inifrån departementet kommer delar av utredningen troligen att tas vidare i en intern departementspromemoria, men KLYS har inte hört något nytt i frågan på länge och den verkar inte prioriteras av nuvarande regering.

KLYS fortsätter sitt påverkansarbete i frågan bland annat genom att träffa företrädare för riksdagspartierna. Inför hösten skulle vi dock behöva träffa socialförsäkringsministern och föra upp frågan till debatt igen.

ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN

I januari lämnade KLYS remissvar över en utredning om **arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig**. KLYS tillstyrkte merparten av utredningens förslag.

Den **nya arbetslöshetsförsäkringen** träder i kraft i oktober i år och KLYS kommer tillsammans med medlemsorganisationerna bevaka och analysera hur de nya reglerna påverkar yrkesverksamma kulturskapare och deras möjligheter att få en rimlig a-kassa.

SKOLA OCH UTBILDNING

SKOL- OCH UTBILDNINGSNÄTVERKET ÅTERSTARTAT

Under hösten återupptog KLYS sitt nätverk för skol- och utbildningsfrågor. Sammankallande har varit KLYS ordförande och ett möte har än så länge hållits. En av nätverkets första frågor var att ta fram ett yttrande över Folkbildningsutredningen, som lämnades in i början av december med KLYS kommunikationskoordinator som huvudförfattare.

REGIONAL KULTURPOLITIK

REGIONALA KULTURPLANER

Under 2025 remitterar tre regioner nya fleråriga kulturplaner. Region Blekinges remiss besvarade KLYS den 4 april. Region Jönköpings läns kulturplan kom på remiss i april och pågår fram till början av juni. I höst ska Region Värmland ha sin kulturplan ute på remiss. De två förstnämnda kommer att börja gälla från den 1 januari 2026, medan Värmlands kulturplan sannolikt kommer att börja gälla först från 2027.

Av dessa tre regioner har Blekinge och Värmland konstområdesövergripande kulturskaparsamråd, medan Jönköping samråder med kulturlivet under andra former.

KLYS MÖTESPLATS FÖR KULTURSKAPARE I LANDETS REGIONER

KLYS Mötesplats – den årliga konferensen för yrkesverksamma kulturskapare som engagerar sig i regionala samråd med kulturförvaltningar – planeras i år att hållas på Värmlands museum i Karlstad den 24–25 november. Planen är att ha både en kulturpolitisk konferensdag och ett fortbildande möte med kulturskapare från regionala samråd.

KULTURSAMVERKANSUTREDNINGEN

Fram till den 15 oktober har Kulturrådet i uppdrag att genomlysna förslagen i kultursamverkansutredningens slutbetänkande *Kultursamhället* (SOU 2023:58) som presenterades i september 2023. Kulturrådet samråder under våren med landets regioner och kommuner samt berörda myndigheter och beaktar de remisser som inkom under betänkandets remittering våren 2024.

Främsta fokuset för Kulturrådet är hur staten ska administrera en starkare roll för några av de större kommunerna i kultursamverkansmodellen, samt en ökad samverkan mellan regioner och kommuner, och en minskad administrationskostnad inom modellen. Den 17 juni ska KLYS och andra parter i kulturlivet delta i en digital hearing som Kulturrådet håller i. KLYS har undersökt möjligheten att innan dess få träffa de ansvariga för uppdraget, men fått beskedet att tiden inte räcker till för ett sådant möte.

REGIONALA MÖTEN OCH KONFERENSER UNDER VÅREN SOM KLYS HAR DELTAGIT I

KLYS regionala referensgrupp hade ett vårmöte den 20 mars med representanter för Konstnärernas Riksorganisation, Föreningen Svenska Tonsättare, Oberoende Filmares Förbund, Dramatikerförbundet, Författarförbundet, Fackförbundet Scen & Film och Musikerförbundet. Mesta delen av mötet ägnades åt Kulturrådets uppdrag med kultursamverkansutredningen.

KLYS verksamhetschef och regionalpolitiska strateg träffade i Karlstad den 1–2 april företrädare för Region Värmlands respektive Karlstads kommuns kulturförvaltningar. Dessutom hade KLYS ett eget möte med kulturskapare som sitter i Värmlands kulturskaparråd. Samtalen handlade om hur samrådet fungerar, KKB-utvecklingen och KLYS Mötesplats 2025 som planeras att arrangeras i Karlstad till hösten.

Den 23–25 april var KLYS ordförande och regionalpolitiska strateg i Göteborg för att delta i Svensk Scenkonsts branschdagar. Här lyftes både nationell kulturpolitik och flera regionala kulturpolitiska perspektiv och frågor.

Den 15 maj modererade KLYS regionalpolitiska strateg en kulturpolitisk debatt med Region Kalmar läns regionpolitiker om genomförandet av deras regionala kulturplan på regionens årliga kulturpolitiska konferens, som i år hölls på Ölands folkhögskola.

KLYS I ALMEDALEN

KLYS planerar i vanlig ordning aktiviteter under Almedalsveckan i Visby. Tisdag den 24 juni kl. 13-14 arrangeras i samarbete med Konstnärernas Riksorganisation ett seminarium med rubriken **”Mer konstnärspolitik i en ny kultursamverkansmodell?”** som ställer frågor kring hur kultursamverkansmodellen kan reformeras på bästa sätt utifrån kulturskaparnas perspektiv och med kommunernas roll i åtanke. I politikerpanelen ingår bland andra Mats Berglund (MP), ordförande i riksdagens kulturutskott. Seminariet äger rum i Läromedelsförfattarnas trädgård på Knägränd 3.

Onsdag den 25 juni kl. 13.00-13.45 lanseras KLYS AI-rekommendationer vid seminariet **”AI och kulturens framtid – dags att sätta spelreglerna”**, som arrangeras tillsammans med Journalistförbundet och Fackförbundet Scen & Film i TCO-landet. Seminariet kommer livesändas.

Den 25 juni arrangeras dessutom **KLYS traditions-enliga kulturskaparmingel** i TCO-landet tillsammans med flera av KLYS medlemsorganisationer.

INTERNATIONELLT

NORDISKT

Den 27–28 mars stod **KLYS värd för det årliga mötet i Nordiska konstnärsrådet**, som ägde rum i KLYS lokaler i Stockholm. Uppslutningen var stor, med representanter från Grönland, Island, Norge, Finland, och den samiska författarföreningen Mun Dajan. Mötet fick även digitalt besök av en representant från Danmark.

Vid mötet avhandlades olika aktuella konstnärsfrågor, bland annat situationen för kulturskapare i våra respektive nordiska länder mot bakgrund av de senaste

årens kriser och det geopolitiska läget. Det blev tydligt att länderna till stor del står inför liknande utmaningar, om än med regionala skillnader.

Det tuffa ekonomiska läget, avsaknad av infrastruktur för att kunna verka som kulturskapare, och en politisk utveckling med risker för yttrandefriheten och den konstnärliga friheten, var några av de utmaningar som lyftes. Rådet betonade vikten av att träffas regelbundet för att bättre förstå utvecklingen och stärka samarbetet mellan länderna. **Nästa nordiska möte planeras äga rum på Grönland under våren 2026.**

Nordiska ministerrådet har inför 2025 **återställt kulturbudgeten**, som varit kraftigt nedskuren under ett antal år, vilket innebär att Circolo Scandinavo åter får verksamhetsstöd årligen för kommande period 2025–2029. Detta är delvis ett resultat av att KLYS tillsammans med sina nordiska systerorganisationer upprepat sina krav på att den nordiska kulturbudgeten måste återställas och stärkas. Verksamhetsstödet är dock bara på 1 miljon kronor per år, vilket är långt ifrån tillräckligt för att Circolo ska klara driften.

EUROPEISKT

Varje onsdag sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina inleddes i februari 2022 anordnas en manifestation utanför ryska ambassaden i Stockholm, till stöd för Ukraina och med kravet att de ryska krigshandlingarna ska upphöra. Vid samlingen den 26 mars var **KLYS ordförande inbjuden** som en av fyra talare. På [KLYS webb](#) går det att ta del av talet i sin helhet.

GLOBALT

Årets Unescopris har **temat kulturell mångfald och konstnärlig frihet** och utlystes i januari i år. KLYS verksamhetschef, som sitter som ledamot i Svenska Unescorådet, ingår i den referensgrupp som arbetar med att välja ut kandidater till priset bland de nominerade. Pristagaren kommer att offentliggöras inom kort.

Inom Unesco pågår nu planering dels inför den stora kulturkonferensen **Mondiacult i Barcelona** i september, dels inför generalkonferensen i **Samarkand, Uzbekistan**, i november, där KLYS verksamhetschef troligen kommer att ingå i den svenska delegationen.

KOMMUNIKATION

MÖTE I KLYS KOMMUNIKATIONSNÄTVERK

Den 20 februari hölls ett möte i KLYS kommunikationsnätverk. **Fokus var på generativ AI och hur man som kommunikatör kan förhålla sig till den snabba utvecklingen.** KLYS upphovsrättskonsult Thorbjörn Öström gav en introduktion till grunderna i AI och upphovsrätt, och därefter berättade Svenska Tecknare om de principer för en hållbar AI-användning som de publicerade under hösten. Nästa möte är planerat till den 12 juni i KLYS lokaler.

Nätverket är till för dem i KLYS medlemsorganisationer som arbetar med kommunikation. Nätverket har en egen grupp på Facebook samt en mejlgrupp.

KONTAKT

Om du har några frågor är du alltid välkommen att höra av dig till kansliet på tel.nr: 070 948 09 63 eller klys@klys.se

Franseca Quartey, ordförande
Ulrica Källén, verksamhetschef
Carl Liungman, regionalpolitisk strateg
Sara Karkkonen, kommunikationskoordinator
Linnea Gawell, verksamhetskoordinator

Webb: www.klys.se

Facebook: [KLYS](https://www.facebook.com/KLYS)
Instagram: [@KLYS59](https://www.instagram.com/KLYS59)
LinkedIn: [KLYS](https://www.linkedin.com/company/KLYS)